

BENEDYKTYŃSCY ŚWIĘCI

TYNIEC
WYDAWNICTWO BENEDYKTYNÓW
KRAKÓW 2009

Redakcja i opracowanie: Tomasz Michał Gronowski OSB

Opracowanie graficzne: Andrzej Ciepłucha

Grafiki: Katarzyna Bruzda

Korekta: Jakub Kwiatkowski

Na okładce:

Przedstawienie w formie drzewa genealogicznego ukazujące Benedykta jako ojca mnichów i jednocześnie świętych benedyktyńskich, miniatura w dziele *Vita beati Benedicti*, Jan ze Stavelot, 1432 r.

Benedykt powierza księgę *Reguly* swojemu uczniowi, Maurowi, miniatura w rękopisie z Monte Cassino, XI w., obecnie w Bibliotece Watykańskiej, Bibl. Vat. Lat. 1202, k. 127v.

Imprimi potest: Opactwo Benedyktynów
L.dz. 156/2009, Tyniec, dnia 21. 09. 2009 r.
† Bernard Sawicki OSB, opat tyniecki

ISBN 978-83-7354-301-0

© Copyright by TYNIEC Wydawnictwo Benedyktynów
ul. Benedyktynska 37
30-398 Kraków
tel. +48 (12) 688-52-90
tel./fax +48 (12) 688-52-91
e-mail: wydawnictwo@tyniec.com.pl
www.tyniec.com.pl

Spis treści

- Od redakcji s. 6
Aelred z Rievaulx s. 8
Ammun s. 10
Andrzej Świerad s. 12
Antoni s. 14
Anzelm s. 16
Arseniusz s. 18
Benedykt Pustelnik s. 20
Benedykt z Aniane s. 22
Benedykt z Nursji s. 24
Bernard Tolomei s. 26
Bonifacy s. 28
Brunon z Kwerfurtu s. 30
Grzegorz Wielki s. 32
Hildegarda z Bingen s. 34
Hugon Wielki s. 36
Alfred Ildefons Schuster s. 38
Jan Gwalbert s. 40
Kolumba Marmion s. 42
Majolus s. 44
Makary s. 46
Marcin z Tours s. 48
Maur i Placyd s. 50
Odon s. 52
Pachomiusz s. 54
Pięciu eremitów,
Benedykt, Jan, Mateusz, Izaak i Krystyn s. 56
Piotr Czcigodny s. 58
Pirmin s. 60
Romuald s. 62
Scholastyka s. 64
Szymon Słupnik s. 66
Transitus s. 68
Wojciech s. 70

Od redakcji

Ruch monastyczny, który narodził się w IV w. w Egipcie, bardzo szybko rozprzestrzenił się na inne obszary ówczesnego świata. Wyrażał się w różnorodnych formach: byli zatem pustelnicy żyjący samotnie na pustyni, w skalnych grotach czy w lasach, wędrowni kaznodzieje i misjonarze, wreszcie mnisi żyjący we wspólnotach, według wskazówek duchowego mistrza, lub z czasem spisanej reguły. Wszystkich ich natomiast łączyło szczerze pragnienie dążenia ku Bogu, realizowania w życiu codziennym wskazań Ewangelii. Słowa Chrystusa zapisane w Ewangelii, które pociągnęły do pójścia na pustynię w 2. poł. III w. młodego Antoniego: „Jeśli chcesz być doskonały, idź, sprzedaj wszystko co masz, potem przyjdź i chodź za mną”, tak samo oddziaływały w kolejnych stuleciach, skłaniając wielu do porzucenia dotychczasowego sposobu życia. Nie znamy ich wszystkich z imienia, niektórych upamiętnia tylko samo imię, o innych napisano poematy czy żywoty. Wielu Kościół oficjalnie ogłosił jako świętych, wskazując ich jako wzór albo przykład do naśladowania, lecz także jako orędowników dla tych, co pośród codzienności szczerze szukają Boga, aby wstawiali się za nimi przed Tronem Najwyższego.

Historia monastycyzmu to nie tylko fakty i wydarzenia, monumentalne budowle, pożółkłe dokumenty czy cudownie iluminowane rękopisy. Warto przypomnieć myśl współczesnego mnicha-badacza: „Człowiek często bywa pogrzebany pod stertą archeologicznych szczegółów. A jednak, w gmachach, które badają historycy, pomiędzy datami, które ustalają, aby pisać i czytać teksty, które wydają, byli zwyczajni ludzie, ludzie jak my, ludzie, którzy żyli, myśleli, modlili się, osiągnęli niebo. To jest właśnie prawdziwe środowisko monastyczne, o nim świadczą fakty, obrzędy, instytucje. Właśnie tej zbiorowości rzeczywistych mnichów warto przywrócić życie”.

Taka właśnie myśl przyświeca książeczce, którą Czytelnik otrzymuje. Z bogatego skarbcza benedyktyńskiej tradycji – a wyliczono ponad 5000 świętych mnichów, czyli tych oficjalnie kanonizowanych – wybrano tylko garść przykładów. Prezentujemy zatem sylwetki zarówno tych najdawniejszych, jak też i współczesnych mnichów, żyjących w bardzo różnych środowiskach i czasach i podejmujących przeróżne zadania.

Niech przypominają oni, że oprócz tych oficjalnie kanonizowanych „byli zwyczajni ludzie, ludzie jak my, ludzie, którzy żyli, myśleli, modlili się, osiągnęli niebo”.

AELRED

Modlitwa

Boże, Ty sprawiłeś, że święty Aelred, opat, stał się wszystkim dla wszystkich, spraw, abyśmy za jego przykładem z oddaniem służyli braciom w duchu jedności i pokoju.

Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Święty Aelred z Rievaulx urodził się ok. 1110 r. w Hexham w północnej Anglii. Od 1124 r. służył na dworze króla Szkocji, Dawida I Świętego. Wysłany przez króla w 1134 r. z misją do arcybiskupa Yorku odwiedził w drodze powrotnej świeżo założone opactwo cystersów w Rievaulx w Yorkshire, dokąd mnisi przybyli z Clairvaux. Poruszony do głębi, zamiast wrócić na dwór królewski, przywdział habit cysterski i rozpoczął nowicjat w Rievaulx. W następnych latach pełnił szereg funkcji: był mistrzem nowicjatu (1142), opatem w Revesby (1143–1147) a następnie został wybrany opatem w swoim macierzystym klasztorze w Rievaulx (1147–1167). Aktywnie brał udział w życiu politycznym, prowadząc korespondencję z królami, papieżami i szeregiem „wielkich” ówczesnego świata. Pod jego rządami Rievaulx stało się ważnym i niezwykle dynamicznym ośrodkiem życia cysterskiego, przyciągającym niezwykle osobowością jego opata. Aelred napisał liczne dzieła teologiczne, historyczne i poetyckie; zachowało się także ok. 200 mów, które wygłaszał jako opat do swoich mnichów. Do najsłynniejszych jego dzieł zalicza się *Zwierciadło miłości* oraz *O przyjaźni duchowej*. Nazywano go drugim Bernardem. Zmarł 12 I 1167.

Panie Jezu, jak słodko miłować Ciebie, jak wielkim darzysz wtedy pokojem i pewnością. Ten, kto Ciebie miłuje, nie będzie zawiedziony, bo nie ma nic lepszego i owoconiejszego nad tę miłość, a jakże wiele ona znaczy. I można Cię kochać bez miary, bo miłość ku Tobie nie zna granic. Nie trzeba się wtedy lękać rozłąki śmierci zrywającej więzy przyjaźni, bo życie nie podlega śmierci (Aelred z Rievaulx).

AMMUN

Modlitwa

Boże, Ty nam dałeś w świętym Ammunie wzór ewangelicznej doskonałości, spraw, prosimy, abyśmy wśród zmiennych kolei życia całym sercem umiłowali ojczyznę niebios.

Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Święty Ammun urodził się pod koniec III w. Zmuszony do małżeństwa, namówił żonę do życia we wstrzeźliwości. Żona zgodziła się, lecz postawiła warunek, iż będą dzielić dom jak brat i siostra. Czynili tak przez osiemnaście lat, zarabiając na życie uprawą balsamu, aż wreszcie ona również rozsmakowała się w doskonałości samotniczej drogi, a on pozostawił jej dom i odszedł wybudować dla siebie dwie sklepione cele w Nitrii. Miejsce, gdzie osiedlił się Ammun, położone było na samym skraju Zachodniej Pustyni, w pobliżu Nilu. Wokół niego bardzo szybko zgromadzili się uczniowie pragnący go naśladować. Z czasem było ich już tak wielu, że zaczęto odczuwać brak miejsca. Wówczas Ammun zaczął zastanawiać się nad zorganizowaniem drugiej kolonii. Jego pragnienie zbiegło się z wizytą Antoniego w Nitrii, zapewne około 338 r. Obaj wybrali się po posiłku na spacer w głąb pustyni, a po półdniowym marszu Antoni zatrzymał się, osadził w ziemi krzyż, aby oznaczyć nowe miejsce. Tak powstały Cele, które miały stanowić coś w rodzaju szkoły dla bardziej zaawansowanych w duchowym rozwoju mnichów, dla których nie wystarczały już warunki w Nitrii. Zmarł przed Antonim, czyli przed 356 r.

Abba Ammun z Nitrii odwiedził abba Antoniego i powiedział mu: „Stwierdzam, że większe trudy sobie zadaję niż ty: dlaczego więc twoje imię ma większą sławę u ludzi niż moje?” Odrzekł mu abba Antoni: „Bo Ja bardziej niż ty kocham Boga” (z Apoftegmatów).